

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ПРЕДСТАВНИЦТВО НОРВЕЗЬКОЇ РАДИ У СПРАВАХ БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ДИПЛОМАТІЇ СУХУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ)

ТАЛЛІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(ТАЛЛІНН, ЕСТОНІЯ)

КОЛЕГІЯ АДВОКАТІВ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
(БАКУ, АЗЕРБАЙДЖАН)

MONTPELLIER SENTINEL LEGAL
(ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ВЗАЄМОДІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО
І НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА КРІЗЬ ПРИЗМУ
ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ»

09 листопада 2022 року
м. Київ, Україна

УДК: 342.7: 327 (478)

Рекомендовано Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № Протокол №3 від 28 жовтня 2022 р.)

Редакційна колегія:

Розовський Б. Г., проф., д.ю.н.

Арсентьева О. С., доц., к.ю.н.

Татаренко Г. В., доц., к.ю.н.

Котова Л. В., доц., к.ю.н.

Капліна Г. А., доц., к.ю.н.

Рецензенти:

Рецензенти: Ярошенко О. М., проф., д.ю.н.

Єфремова К. В., к.ю.н., доц.

Міжнародна науково-практична конференція «Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, співробітників закладів вищої освіти і наукових організацій, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ (09 листопада 2022 р.) — Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. — 195 с.

Мета конференції — обговорення актуальних проблем сучасного стану реформування та функціонування правової системи України, захисту прав людини з урахуванням міжнародних стандартів здійснення правосуддя, глобальних загроз світовому миропорядку, формування нової системи державного управління.

Конференцію організовано у партнерстві з Департаментом міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин Луганської ОДА.

Друкується в авторській редакції.

УДК: 342.7: 327 (478)

© Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2022

© Луганська обласна державна адміністрація, 2022

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ В ІНДУСТРІЇ 4.0 ДО ПРАВА ЄС

Внукова Н.М.,

*д.е.н., проф., НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрНУ,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця,
Харків, Україна*

***Анотація.** У статті подано сучасний стан досліджень щодо інтеграційних напрямів в Індустрії 4.0 до права ЄС. Створені національні платформи розвитку Індустрії 4.0 дають підстави для горизонтальних інтеграційних зав'язків між країнами у механізмах розвитку Індустрії 4.0, що може бути використаним для різноспрямованих напрямів змін у правовому регулюванні.*

***Ключові слова:** Індустрія 4.0, правове регулювання, національні платформи.*

Актуальність. Країни ЄС прикладають значних зусиль до визначення ролі та місця складових Індустрії 4.0 у впровадженні нових механізмів правового вирішення їх впливу на сучасні внутрішні та зовнішні проблеми держави [5]. Застосування технологій Індустрії 4.0 у змінних міждержавних соціально-економічних умовах на прикладі України та Польщі показало несуттєві відмінності у передумовах щодо розвитку в Україні механізмів Індустрії 4.0 [3].

Проект МОН України «Механізм управління формуванням стратегій випереджаючого інноваційного розвитку промислових підприємств» (2018) був спрямований на визначення стану розвитку Індустрія 4.0 в різних країнах світу [4].

Мета – визначити загальні засади формування інтеграційних напрямів механізмів Індустрії 4.0 до права ЄС.

Виклад основної частини. Дослідник Р.Мішкевич (Miśkiewicz R.) зробив експеримент з оцінки існуючого стану досліджень та впровадження механізмів Індустрії 4.0 у Польщі [10]. Зміна технологій Індустрії 4.0 відбувається в режимі реального часу. Вона охоплює різні сфери діяльності, які за підтримки інтелектуальних систем прийняття рішень підвищують продуктивність і якість виробництва та безпеку, отже створюють передумови для ефективного правового регулювання. Дослідниками зроблено висновки на основі аналізу значної кількості польської, німецької та англійської літератури, що чинники, що

визначають розвиток Індустрії 4.0 у Польщі, її регіони чи окремі компанії стосуються як виробничих і технологічних, так і соціальних, економічних, політичних та екологічних аспектів, що привело до висновку про необхідність оновлення законодавства, пов'язаного з регіональними інноваційними стратегіями з метою раціонального використання фінансових ресурсів для впровадження механізмів «Індустрії 4.0».

Ці механізми означають неминучі зміни у конкуренції компаній і виклики, які вони створюють для промисловості і політики. Політика, яку проводить ЄС, свідчить про складність процесів, про суттєвий вплив на стійкість компаній, структуру промисловості і ринків. «М'яка» промислова політика ЄС ідентично вирішує цю проблему, підтримуючи МСП, інновації та дослідження і розробки для забезпечення стійкої конкуренції в довготривалій перспективі. Індустрія 4.0 є однією з тем промислової політики, яка важлива для ЄС, тому що економіка швидко зростає. Незважаючи на те, що приблизно 1 з 10 компаній у ЄС класифікується як виробництво, на виробничий сектор припадає 2 млн. фірм, які генерують 80% загального експорту та становлять 80% усіх приватних фондів досліджень та інновацій. Політика Індустрії 4.0 тому є одним із найважливіших елементів сталого економічного зростання [12].

Індустрія 4.0 заснована на цифрових платформах, вона характеризується

конвергенцією технологій, яка стирає межі між фізичною, цифровою та біологічною сферами. Ці явища порушують закономірності розвитку та відкривають нові зміни (Світовий Форум, 2018) [11]. Розвиток цифрових технологій передбачає методологічні проблеми не лише для бізнесу чи індивідуальних інтересів, але й цілісний підхід до питань національної безпеки. Чи впливають гібридні загрози, економічні кризи, соціальна нерівність і трудова міграція на правову систему? Дослідники стверджують, що теоретичні знання, отримані шляхом аналізу документів, класифікації, критичного аналізу, методів абстрагування, будуть корисними для практичного використання, щоб забезпечити експертні знання та глибше розуміння проявів руйнівних технологій у питаннях безпеки на всіх рівнях. Законодавство ЄС встановлює свої критерії, але дослідницький аналіз прикладів висуває припущення про те, що правове регулювання виглядає рутинним (запізнілим) у реагування на наслідки, а не запобігання чи регулювання поточної ситуації. Це призводить до зіткнення результатів змін – в одному випадку негативний вплив технологій на питання безпеки (наприклад, криптовалюта), а з іншого боку гарантія свободи ініціативи економічної діяльності гарантує постачальникам технологій законні очікування. Відповідна, своєчасна адаптація правової системи до змін, основна ознака успішного сталого розвитку та економіки. Тому питання правового регулювання залишаються пріоритетними у розвитку механізмів Індустрії 4.0 [9].

Перший комплексний довідник про Індустрію 4.0 та право [7] розглядає право, технології та суспільство в міждисциплінарному аспекті, пропонує огляд і конкретні юридичні посилання для практики, щоб реалізувати Індустрію 4.0 юридично безпечним способом.

Виходячи з тексту цього довідника, злочинність завжди є відображенням соціально-економічних умов, тому не можна не враховувати, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології широко використовуються для вчинення злочинів. Слідча практика ЄС загального

кримінально-правового департаменту залишає місце для гіпотези про те, що класичні очні образи стають менш поширеними, ніж наклепницькі висловлювання в соціальних мережах [7].

Договірне право Німеччини надає компаніям промисловості 4.0 широкі можливості для розробки контрактів відповідно до їхніх інтересів. Обмеження випливають із обов'язкового законодавства, включно із законом про загальні положення та умови та законодавством про конкуренцію. Додатково розглядаються виклики, пов'язані зі складанням контрактів в «Індустрії 4.0» [7].

Не менш цікавою є інша дуже широка книга про право Індустрії 4.0 [6], яка висвітлює різні складові і напрями права у цій сфері.

Серед напрямів змін обрано кібер-фізичні системи (CPS) та Інтернет речей (IoT), які повинні забезпечити раціональні передумови для побудови власних внутрішніх комунікаційних рішень у виробничих компаніях. ІТ в управлінні стають не тільки технічним і допоміжним інструментом, а й джерелом правових та організаційних рішень. Впровадження Індустрії 4.0 у компаніях також вимагає впровадження інструментів наступного покоління для проектування або модифікації організаційних структур. Ця нова дослідницька нитка вказує на необхідність побудови підприємств, що навчаються. Зміни до організаційної структури компаній, викликані динамічним розвитком цифрових технологій, сприяють віддаленій співпраці та швидкому спілкуванню [3].

У країнах ЄС є національні цифрові платформи та регіональні центри моніторингу впровадження Industry 4.0, серед прикладів польська та німецька платформи. Уряд Німеччини запустив сайт, на якому розповідає про успіхи у впровадженні стандартів Індустрії 4.0 на виробництвах [2]. З 2018 року в Україні також створена **Національна стратегія Індустрії 4.0**, яку координує асоціація АППАУ та [платформа Industry4Ukraine](#) [1]. Отже, це свідчить про те, що можливі горизонтальні спільні

впливи з об'єднання дій як країн ЄС, так і кандидатів у члени ЄС для розвитку технологій Індустрії 4.0.

Спорідненість організаційних заходів в країні–лідері Індустрії 4.0 Німеччині та транскордонних Польщі і Україні у період військового стану доводять позитивну стратегію системних змін у можливому міждержавному і правовому спрямуванні індустріальних змін. Для цього важливу роль відіграє поширена релокація бізнесу і підготовка кадрів. Цікавим прикладом такої політики може бути приклад В'єтнаму, який уклав угоду з ЄС щодо підвищення комп'ютерних навичок працівників у цій країні у сфері Індустрії 4.0 [8]. Визначалась потреба в освітніх програмах, щоб підготувати їхні навички та здібності для адаптації до нових можливостей роботи в ЄС. Це дослідження використовує переважно якісний аналіз, було з'ясовано, що в'єтнамський ринок праці потребує більшої підготовки для підвищення конкурентоспроможності порівняно з іншими азіатськими країнами. Їхні

навички, такі як робота в групах, індивідуальні та комп'ютерні здібності, необхідно вдосконалювати під час роботи та підготовки до роботи на підприємствах Індустрії 4.0.

Висновки. Відзначено, що правове регулювання в ЄС процесів Індустрії 4.0 знаходиться на початковій стадії і потребує постійного удосконалення, тому що має відображати змінні умови механізмів діяльності підприємств цієї сфери. Глобальні перетворення внаслідок військового стану в Україні впливають на швидкість таких змін. Умови щодо стимулюючих процесів на пошук інструментів взаємодії національних платформ формуються. Потрібні додаткові якісні дослідження ринку праці для формування передумов таких змін.

Пріоритет можливих учасників платформи Industry4Ukraine в поточній ситуації у змінних адаптаціях правових позицій ЄС до умов України визначається викликами моделі військової економіки, яка у країнах ЄС і розвинутих країнах побудована на технологіях Індустрії 4.0.

Література

1. Індустрія 4.0 – що це таке та навіщо це Україні: Асоціація підприємств промислової автоматизації України. URL: <https://appau.org.ua/publications/industriya-4-0-shho-tse-take-ta-navishho-tse-ukrayini/>
2. Павлушко А. Програма Industrie 4.0 Як уряд Німеччини планує розвиток бізнесу, аби залишатися у світових лідерах. URL: https://texty.org.ua/articles/85143/Programa_industrie_40_Jak_urad_Nimechchyny_planuje_85143/
3. Пукала Р. Внукова Н. Застосування технологій Індустрії 4.0 у змінних міждержавних соціально-економічних умовах *Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 29 квітня 2022 року) / за ред. О. О. Дмитрик, К. О. Токаревої. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2022. Електронне наукове видання. URL: <https://ndipzir.org.ua/?s=%D0%9F%D1%83%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0>
4. Сигида Л.О. Індустрія 4.0 та її вплив на країни світу *Економіка і суспільство*. Мукачівський державний університет Випуск # 17 / 2018 С. 58-64. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/9.pdf
5. Clusters 4 Ukraine. Економічний фронт. Дайджест № 1. URL: <file:///C:/Users/Tan%C3%A1r/Downloads/I4U%20Economic%20front%20Digest%201.pdf>
6. Frenz, Walter (ed.). *Handbook Industry 4.0: Law, Technology, Society*. Springer Nature, 2022. 970 с. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=jNJ2EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=EU+LAW+IN+INDUSTRY+4.0&ots=SZB4PIuUL4&sig=PLq6eITtsNZoBvMtd_nSHqk10Zs&redir_esc=y#v=onepage&q=EU%20LAW%20IN%20INDUSTRY%204.0&f=false
7. Hoeren, Thomas; Pinelli, Stefan. Big Data and Artificial Intelligence: Law and Industry 4.0. In: *Handbook Industry 4.0*. Springer, Berlin, Heidelberg, 2022. p. 95-109. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-662-64448-5#page=109>
8. Huy, Dinh Tran Ngoc; VAN, Pham Ngoc; HA, Nguyen Thi Thu. Education and computer skill enhancing for Vietnam laborers under industry 4.0 and evfta agreement. *Ilkogretim Online*, 2021, 20.4.

9. Limba, Tadas; Stankevičius, Andrius; Andrulevičius, Antanas. Industry 4.0 and national security: the phenomenon of disruptive technology. 2019. Entrepreneurship And Sustainability Issues ISSN 2345-0282 (online) <http://jssidoi.org/jesi/> 2019 Volume 6 Number 3 (March) [http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.3\(33\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2019.6.3(33)) 1528-1535 URL: <https://repository.mruni.eu/handle/007/15733>
10. Miśkiewicz R. Industry 4.0 in Poland – selected aspects of its implementation scientific papers of Silesian University of technology. *Organization and Management Series*. 2019. № 136. P.403-413. URL: <https://www-arch.polsl.pl/wydzialy/ROZ/ZN/Documents/zeszyt%20136/Mi+%c5%a4kiewicz.pdf>
11. Readiness for the Future of Production Report 2018. Insight Report. In collaboration with A.T. Kearney. World Economic Forum. 2018. 266 p. URL: http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf.
12. Tvaronaviciene, Manuela; Burinskas, Arunas. Industry 4.0 significance to competition and the EU competition policy: a literature review. *Economics & Sociology*, 2020, 13.3: 244-258. URL: <https://www.proquest.com/openview/50963e87a998aef52fc1a0bb244a02d1/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1416337>

ДО ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР ШВЕЙЦАРІЇ

Головащенко О. С.,

к.ю.н., с.н.с.,

провідний науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

Національної академії правових наук України,

Харків, Україна

Анотація. Наукова робота присвячена дослідженню правового забезпечення та практику функціонування дослідницьких інфраструктур на підставі аналізу досвіду Швейцарської Конфедерації.

Ключові слова: дослідницькі інфраструктури, Європейський дослідницький простір, науково-дослідна діяльність, Дорожня карта дослідницьких інфраструктур Швейцарської Конфедерації.

Дослідницькі інфраструктури з кожним роком відіграють дедалі більшу роль у застосуванні знань та технологій. Відповідно до ст. 2 Регламенту Ради ЄС № 723/2009 від 25 червня 2009 року, термін «дослідницька інфраструктура» означає об'єкти, ресурси та супутні послуги, які використовуються науковою спільнотою для проведення досліджень найвищого рівня у відповідних галузях та охоплюють основне наукове обладнання або набори інструментів; ресурси, засновані на знаннях, такі як колекції, архіви або структури наукової інформації; створення інфраструктур на основі інформаційних та комунікаційних технологій, таких як мережа, обчислювальна техніка, програмне забезпечення та зв'язок, або будь-яка інша сутність унікального характеру, необхідна для досягнення досконалості у дослідженнях [1].

Дослідницькі інфраструктури є базисом для проведення науково-дослідної та дослідно-конструкторської діяльності (Research & Development, R&D). Зростання якості дослідницьких послуг, що надаються

користувачам усього світу, сприяє формуванню наукового співтовариства та відіграють ключову роль в розбудові розвиненого науково-дослідницького та інноваційного середовища.

Стратегічним документом, що відображає підхід до формування політики щодо дослідницьких інфраструктур країни, є Дорожня карта дослідницьких інфраструктур, яка у міжнародному контексті еквівалентна Дорожній карті Європейського стратегічного форуму з дослідницької інфраструктури (ESFRI). Дорожня карта дослідницьких інфраструктур використовується для реєстрації нових запланованих дослідницьких інфраструктур або капітального оновлення існуючих дослідницьких інфраструктур національного рівня. Останнім часом потреба в розвитку ефективних і доступних дослідницьких інфраструктур зростає в усіх сферах науки. Великі проекти національного чи міжнародного значення вимагають середньо- та довгострокового планування для гарантії того, що фінансові

ПАНЕЛЬ VI

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ ДО ПРАВА ЄС В ІНДУСТРІЇ 4.0, ІННОВАЦІЯХ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Глібко С. В., Розгон О. В. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	136
Внукова Н.М. ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ В ІНДУСТРІЇ 4.0 ДО ПРАВА ЄС	139
Головащенко О. С. ДО ПИТАННЯ РОЗБУДОВИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР ШВЕЙЦАРІЇ	142
Давидюк О. М. НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ	145
Єфремова К. В., Мамаєв І. О. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДЕРЖАВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	147
Селіванова І.А. ЛІКАРСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА	151
Серебряк С.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОКРЕМИХ ТЕРИТОРІЯХ У ВОЄННИЙ ЧАС	154
Суц О. П. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА ДЕРЖАВИ У ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ	158
Хаустова М. Г. ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В СФЕРІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	162

ПАНЕЛЬ VII

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ КОМПЛЕКСНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТАТУСНОГО ПРЕДСТАВНИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ У СФЕРІ ПРАВА

Кохан В.П. ДО ПИТАННЯ ПРО СТЕЙКХОЛДЕРІВ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР»	166
Мілаш В.С. ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ДОГОВІРНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ» В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	169
Подрез-Ряполова І. В. ДО ПИТАНЬ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ	172
Смоліна О.О. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧЕНОГО В ЕПОХУ ПОСТНЕКЛАСИЧНОЇ НАУКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ	175
Чубенко В.А.	178

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«ВЗАЄМОДІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА КРИЗЬПРИЗМУ
ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ»

09 листопада 2022 р.
м. Київ

Відповідальний за випуск Г. В. Татаренко